

Wasbare luiers in de 40 gemeentelijke kinderdagverblijven van de Stad Brussel tegen eind 2026



Stad Brussel, België



2019: proef startjaar



Doelgroepen

- 1.700 kinderen en hun ouders per jaar.
- Medewerkers van de 40 gemeentelijke kinderdagverblijven.

Betrokken actoren

- Gemeentelijke kinderdagverblijven en de dienst voor jonge kinderen van de Stad Brussel.
- Dienstverlener van wasbare luiers.

Uitgangssituatie in de gemeentelijke kinderdagverblijven van de Stad Brussel:



1,5 miljoen wegwerpluiers per jaar



51.480 vuilniszakken per jaar

242 ton afval naar de verbrandingsoven



CO₂-uitstoot per gebruikte luier:

- Eén wegwerpluier = 0,384 kg CO₂
- Eén wasbare luier = 0,151 kg CO₂

Resultaten

- 1.400 ton CO₂-equivalent bespaard over een periode van 4-6 jaar.
- 242 ton afval gered van verbranding.

HET ECO CRÈCHES PROJECT

Het doel van het project is om tegen het einde van 2026 geleidelijk wasbare en herbruikbare luiers te introduceren in alle gemeentelijke kinderdagverblijven.

Een baby gebruikt gemakkelijk 4.000 luiers in de eerste levensmaanden, voordat hij op het potje gaat. Elk jaar vangen de Brusselse gemeentelijke kinderdagverblijven **tot 1.700 kinderen op en gebruiken ze bijna 1,5 miljoen wegwerpluiers.**

Elke dag werden er gemiddeld per kinderdagverblijf zesenthalve vuilniszakken met gebruikte luiers weggegooid (d.w.z. 51.480 vuilniszakken per jaar), wat neerkomt op **242 ton afval dat in de loop van een jaar naar de verbrandingsoven gaat.**

Tot nu toe waren kinderdagverblijven vrijgesteld van de kosten voor afvalinzameling. Deze vrijstelling eindigde echter in 2021. Overstappen op wasbare en herbruikbare **luiers zou naar schatting €80.000 per jaar besparen aan kosten voor restafvalinzameling voor alle kinderdagverblijven.**

DOELSTELLINGEN

De hoeveelheid afval die wegwerpluiers vertegenwoordigen in de 40 kinderdagverblijven in de Stad Brussel verminderen, dankzij het gebruik van wasbare en herbruikbare luiers vanaf 2027.

Er zullen ongeveer 4.000 wasbare luiers in omloop zijn voor 1.500.000 luiers per jaar, die elk tot 300 tot 500 keer gewassen en hergebruikt kunnen worden. Als we de levensduur van een wasbare luier schatten op tussen de 4 en 6 jaar, zullen er tussen **de 6 en 9 miljoen wegwerpluiers niet worden weggegooid** dankzij het gebruik van wasbare luiers in omloop over dezelfde periode, wat een besparing oplevert van **1.400 ton CO2-equivalent**.

PROCES EN TIJDLIJN

2019

De gemeente heeft het startsein gegeven voor **de lancering van een openbaardienstcontract** voor de organisatie en uitvoering van de huur van luiers, de huur van transportzakken voor schone en vuile luiers, de recuperatie van vuile luiers, de reiniging en sterilisatie ervan en het onderhoud en de herverdeling ervan in de de gemeenteraad. Dit contract ging gepaard met een informatiecampagne voor het personeel van de crèches.

December
2020

De proeffase gaat van start: de Stad Brussel gunt een eerste contract van 12 maanden voor de overschakeling op wasbare en herbruikbare luiers in twee eco-crèches in Laken (deelgemeente van Brussel), die 124 kinderen vertegenwoordigen.

Juli
2022

Gezien het succes van het experiment is **een nieuw 12-maandencontract** toegekend voor 2023 voor de eerste 2 kinderdagverblijven en de geleidelijke toevoeging van 7 kinderdagverblijven.

In 2024 zijn 20 kinderdagverblijven geleidelijk overgeschakeld op herbruikbare luiers. Het plan is om dit te verhogen naar 30 kinderdagverblijven in 2025 en 40 kinderdagverblijven in 2026.

KOSTEN EN FINANCIERING

1.600.000€ (incl. BTW) over 48 maanden, gedeeltelijk gedekt via:

- 180.750 €/jaar: jaarlijkse eco-crèche subsidie van de O.N.E.
- 271.524 € incl. btw: jaarlijkse bijdrage in de kosten van de ouders.
- Het systeem vermijdt ook de kosten voor het ophalen van restafval (geschat op ongeveer € 80.000). Dit vertegenwoordigt een netto jaarlijkse kost van ongeveer €40.000 voor de stad.

SUCCESSFACTOREN

1

Ouders bewust maken zodra hun kind naar de crèche gaat.

Het hele concept van de eco-crèche werd aan hen uitgelegd. Naast het gebruik van wasbare luiers, omvat het eco-crècheconcept 100% biologisch voedsel, een nul-plastic doelstelling (al het serviesgoed is duurzaam en herbruikbaar) en nul afval (glazen flessenwater voor babyflesjes, gecontroleerd kraanwater voor oudere kinderen) en ambitieuze milieunormen met betrekking tot de gebruikte uitrusting (meubels en linnengoed voldoen aan de oeko-tex- of Europese ecolabel-normen), de geleverde zorg (gebruik van specifieke natuurlijke zeep bij het verschonen) en de aanwezige infrastructuur (passiefgebouwen, ecologische schoonmaakproducten, milieuvriendelijke verven, vernissen en lakken). De aanvaardbaarheid van het concept is zeer goed gebleken.

Cruciaal moment

2

De implementatie van een eenvoudige en efficiënte logistiek was een belangrijke succesfactor

Een Brussels bedrijf (Snappies) biedt de verhuur (afhaling en levering) en reiniging van luiers. De dienstverlener is betrouwbaar, de nodige hoeveelheden zijn beschikbaar en de service is perfect, aldus de Dienst Kinderopvang van de Stad Brussel. Het bedrijf biedt luiers aan die in Europa gemaakt zijn volgens strenge OekoTex-normen, in biologisch katoen. De leveringen gebeuren met de bakfiets.

3

Specifieke training over de ecologische aanpak van het kinderdagverblijf als geheel heeft de steun van het personeel gewonnen. Ze werden getraind in wasbare luiers, maar ook in het gebruik van natuurlijkere schoonmaakproducten, het gebruik van kraanwater en mineraalwater in glazen flessen voor babyflesjes, enz.

4

Geen logistieke veranderingen voor ouders bij de overstap naar wasbare luiers, aangezien de tot dan toe gebruikte wegwerpluiers al tegen kostprijs door het kinderdagverblijf aan de ouders werden verstrekt (ecologische luiers: wegwerp, maar gemaakt van natuurlijkere materialen, veilig voor de babyhuid en milieuvriendelijker dan conventionele wegwerpluiers). Ook geen financiële gevolgen: de vaste prijs van 88 eurocent per dag blijft ongewijzigd na de overschakeling op wasbare en herbruikbare luiers.

Geen impact op de begroting van de Stad Brussel, die spreekt van een 'witte operatie', met name dankzij de vermindering van de voedselverspilling. De vermindering van het restafval maakt het ook mogelijk om de kosten voor de verwijdering van het afval van wegwerpluiers te verlagen.

ONDERVONDEN MOEILIKHEDEN

- De motivatie van het management en het team voor stoffen luiers heeft een grote rol in de snelheid van de overgang van wegwerpluiers naar wasbare luiers.
- Snappies staat voor de uitdaging om na verloop van tijd een steeds groter aantal luiers te kunnen verwerken.

RESULTATEN

Tijdens de pilotfase in 2021, in de twee betrokken eco-crèches, werd voorkomen dat **bijna 100.000 wegwerpluiers bij het restafval terechtkwamen**. Over een periode van 4 tot 6 jaar zouden wasbare luiers **1.400 T CO2-equivalent vermijden**.

Andere resultaten :

- Minder gebruik van luiercrème
- Minder huidirritatie bij baby's

Zero Waste Europe, Januari 2025

Auteur: Viellevoye Françoise, Zero Waste Belgium, info@zerowastebelgium.org

Redactie: Giulia Lodi en Manon Jourdan, Zero Waste Europe



Zero Waste Europe is het Europese netwerk van gemeenschappen, lokale leiders, experts en 'change agents' die werken aan het voorkomen en elimineren van afval in onze samenleving. Wij pleiten voor duurzame systemen; voor het herontwerpen van onze relatie met hulpbronnen; en voor een wereldwijde verschuiving naar rechtvaardigheid op milieugebied, waarbij een rechtvaardige overgang naar nul afval wordt versneld ten gunste van mensen en de planeet.



Zero Waste Belgium is een Belgische vereniging die Zero Waste praktijken in het dagelijkse leven deelt met burgers, bedrijven en overheden. De vereniging wil verandering door actie aanmoedigen en zo deelnemen aan de ecologische transitie naar een Zero Waste maatschappij.



In samenwerking met Bénédicte Hubinon, projectmanager Eco-crèches bij de Dienst Kinderopvang van de Stad Brussel.



Het Elevating Reuse in Cities (ERIC)-project heeft als doel 18 tot 30 EU-gemeenten te ondersteunen bij het verankeren van afvalpreventie op lokaal niveau door het opstellen van Plastic Preventie Plannen (PPP's). Deze plannen richten zich op het implementeren van hergebruikacties binnen de directe invloedssfeer van de gemeenten, waaronder openbare evenementen, gebouwen en aanbestedingen.